

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Str. Sindicatelor nr. 7, 400029, Cluj-Napoca
Tel: 0264 405337 Fax: 0264 590559
E-mail: psiedu@psiedu.ubbcluj.ro

ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE – REFLECȚIE – DEZVOLTARE”

SYLLABUS

Metodologia cercetării și elaborării lucrărilor în științele educației

INFORMAȚII GENERALE

ȘCOALA DOCTORALĂ « Educație, dezvoltare, cogniție »				
DISCIPLINA	Ore curs	Ore seminar	Conducător de doctorat	Credite
Metodologia cercetării și elaborării lucrărilor în științele educației	3	1	Prof. univ. dr. Mușata Bocoș	10
<i>Informații de contact:</i> Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației Cluj-Napoca, Sindicatelor 7, Biroul 21 E-mail: musata.bocos@ubbcluj.ro Telefon: 0722809970 0757759240				

DESCRIEREA CURSULUI

Premisa conceperii tematicii și a demersurilor didactice

Într-un învățământ modern, cercetarea pedagogică reprezintă și trebuie să reprezinte o preocupare constantă a practicianului interesat de optimizarea acțiunilor și practicilor sale educaționale. Între demersurile de cercetare și cele de predare există interinfluențări reciproce pozitive, ele se susțin, se modelează și se dezvoltă reciproc, îmbinându-se într-o unitate evolutivă și integratoare și asigurând continuumul educației.

Cercetarea pedagogică reprezintă o strategie de acțiune aflată la îndemâna oricărui cadru didactic practician, o componentă firească a practicilor sale educative, valorificată în direcția reglării și autoreglării procesului de învățământ.

Opțiuni curriculare majore

- ▶ structurarea cursului funcție de o logică internă a abordărilor, asigurându-se trecerea de la fundamentări teoretice și explicative la abordări pragmatice și ilustrative
- ▶ realizarea practică a cursului într-o manieră interactivă, principalele activități realizate fiind discuțiile în care vor fi angajați participanții și vor fi încurajați să adopte o atitudine

reflexivă, activă, interactivă și proactivă, să analizeze critic, să își spună opiniile, să argumenteze, să ofere exemple, să problematizeze, să propună soluții, să facă predicții ș.a.m.d.

▶ promovarea viziunii sistemice în abordările realizate atât în planul analizelor teoretice, cât și în planul practic-acțional, în operaționalizările realizate

▶ valorizarea practică a aserțiunii potrivit căreia o cercetare pedagogică este valoroasă nu numai prin răspunsurile pe care le oferă, prin problemele pe care le soluționează, ci și prin întrebările pe care le provoacă, prin reflecțiile pe care le facilitează și prin deschiderile spre alte problematice de cercetare pe care le sugerează

Obiectivele cursului

O₁ – susținerea reflecției personale și colective ale grupului de doctoranzi, oferire de exemple, realizare de exerciții și de problematizări ale modalităților de realizare efectivă a demersurilor investigative, destinate optimizării procesului curricular și perfecționării proprii

O₂ – realizarea de analize critic-constructive ale diferitelor cercetări pedagogice întâlnite în literatura de specialitate, din perspective diverse și în manieră sistemică

O₃ – propunere de alternative metodologice și acționale, de nuanțări particulare și identificarea de noi direcții de investigație pedagogică pentru diversele situații de cercetare analizate

O₄ – elaborarea de proiecte de cercetare pedagogică, inclusiv de cercetare-acțiune, pe teme de interes și evidențierea corespondențelor necesare între: titlul lucrării, tema cercetării, structurarea lucrării științifice, modalitatea concretă de proiectare a cercetării, ipoteza cercetării, metodele și instrumentele de cercetare, concluzii

O₅ – punerea dezvoltării cercetării pedagogice în legătură cu evoluția rapidă a două subsisteme foarte active ale societății contemporane: educația și cercetarea științifică, prin realizare de operaționalizări pentru propriile teme de cercetare

Temele cursului

I. Cercetarea ca activitate autoreflexivă a educatorului

II. Cadrul didactic cercetător – Profil de competențe

III. Proiectarea, organizarea și realizarea cercetărilor pedagogice în viziune sistemică

IV. Metodologia cercetării pedagogice:

- Metode de măsurare și organizare a datelor cercetării

- Metode de prelucrare și interpretare matematico-statistică a datelor cercetării

V. Stiluri și norme de citare bibliografică. Formatul APA

VI. Structurarea lucrărilor metodico-științifice

VII. Strategii de prezentare și susținere a lucrărilor științifice

VIII. Teme, analize și aplicații la propunerea doctoranzilor

Bibliografie orientativă

Albu, M. (1998). *Construirea și utilizarea testelor psihologice*. Cluj-Napoca: Editura Clusium.

Albu, M. (2000). *Metode și instrumente de evaluare în psihologie*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut.

Băban, A. (2002). *Metodologia cercetării calitative*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Bocoș, M. (2009), *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Ediția a II-a. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Bordens, K.S., Abbott, B.B. (1991). *Research Design and methods. A process Approach*, Second edition, Mayfield Publishing Company.

- Cohen, L., Manion, L. (1998). *Research Methods in Education*. Routledge, London and New-York.
- Dane, F.C. (1990). *Research Methods*. Brooks/ Cole Publishing Company Pacific Grove, California.
- Drăgan, I., Nicola, I. (1995). *Cercetarea psihopedagogică*. Târgu-Mureș: Editura Tipomur.
- Farris, P.J. (1996). *Teaching, Bearing the Torch*. Brown & Benchmark Publishers, USA.
- Fourez, G., (1988). *La construction des sciences*. Bruxelles: De Boeck Université.
- Gold, R.L. (1969). *Roles in sociological field observation*, în „Issues in participant observation”, G.J. McCall & J.L. Simmons (eds.). Reading, MA: Addison-Wesley.
- Graziano, A.M., Raulin, M.L. (1993). *Research Methods. A process of Inquiry*, Second Edition, New York: HarperCollins College Publishers,.
- Holban, I. (1995). *Testele de cunoștințe*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Houston, W.R., (editor), (1990). *Handbook of Research on Teacher Education. A Project of the Association of Teacher Educators*. New-York: MacMillan Publishing Company.
- Iluț, P. (1997). *Abordarea calitativă a socioumanului*. Iași: Editura Polirom.
- Keppel, G. (1991). *Design and Analysis. A Research Handbook*,. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Langosch, S.L. (1996). *Writing a Research Paper American Style: an ESL/EFL Handbook*. New-York: Barron's Educational Series, Hauppauge.
- Ludușan, N., Voiculescu, F. (1997). *Măsurarea și analiza statistică în științele educației. Teorie și aplicații*. Sibiu: Editura Imago.
- McCall, W. (1923). *How to Experiment in Education*. New-York: McMillan.
- McLean, L.D. (1978). *Metodologia cercetării în pedagogie*, în „Psihologia procesului educațional”, J.R. Davitz, S. Ball, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Medawar, P.B. (1972). *The Hope of Progress*. London: Methuen.
- Mialaret, G., (1974). *Analyses psychologiques des situations éducatives*, în „Traité des sciences pédagogiques”, 4. Paris: Presses Universitaires de France.
- Planchard, E. (1972). *Cercetarea în pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Postic, M., de Ketele, J.-M. (1988). *Observer les situations éducatives*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Radu, I. (coord.) (1993). *Metodologie psihologică și analiza datelor*. Cluj-Napoca: Editura Sincron.
- Radu, I., Miclea, M., Szamosközi, Șt. (1993). *Metoda experimentală în psihologie*, în „Metodologie psihologică și analiza datelor”, coord. I. Radu. Cluj-Napoca: Editura Sincron.
- Ray, W.J. (1992). *Methods Toward a Science of Behavior and Experience*, Fourth Edition, Brooks/ Cole Publishing Company Pacific Grove, California.
- Rotariu, T. (1991). *Curs de metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ediția a II-a, litografiat. Universitatea din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filosofie, Catedra de filosofie.
- Rotariu, T., Iluț, P. (1997). *Ancheta sociologică și sondajul de opinie. Teorie și practică*. Iași: Editura Polirom.
- Rotariu, T. (coord.) (1999). *Metode statistice aplicate în științele sociale*. Iași: Editura Polirom.
- Salade, D. (1997). *Receptarea noului în practica școlară*, în „Dezbateri de didactică aplicată”, coord. M. Ionescu, I. Radu, D. Salade. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Stan, L. (1994). *Cercetarea pedagogică și inovarea în învățământ*, în „Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradul didactic II”, coord. A. Neculau și T. Cozma. Iași: Editura Spiru Haret.
- Stanciu, St. (1969). *Cercetarea pedagogică*,. București: Editura Didactică și Pedagogică.

- Vlăsceanu, L. (coord.) (2002). *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact*. Iași: Editura Polirom.
- Weick, K.E. (1968). *Systematic observational methods*, în „The handbook of social psychology”, G. Lindzey & E. Aronson (Eds.), vol. 2. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Yin, R. (1989). *Case Study and Research. Design and Methods*. London: Sage Publication.

Modalități de desfășurare a activităților didactice

- Exerciții aplicative
- Ilustrări practice
- Reflecții individuale și colective
- Problematizări
- Brainstorming
- Activități în grup, de învățare prin cooperare
- Studii de caz
- Elaborare de proiecte de cercetare
- Analize critice ale unor cercetări pedagogice din literatura de specialitate

Organizarea activității

- *Cursuri*: cursuri-dezbateri, prezentări interactive, problematizări, brainstorming, studii de caz, teste de verificare a cunoștințelor pe parcurs.

- *Seminarii*: reflecții individuale și colective, studiu individual, analize critic-constructive, problematizări, elaborare de proiecte.

Alocarea timpului/ activitate:

- muncă independentă, de elaborare de exemple, ilustrări, proiecte și de prezentare a acestora: aproximativ 40-50 minute per sesiune
- dezbateri frontale: aproximativ 50 minute per sesiune
- curs-dezbateri, prezentare interactivă: aproximativ 25 minute per sesiune
- concluzii, evaluări, prefigurare de noi abordări: aproximativ 25 minute per sesiune

Resurse materiale

Suporturi de studiu, de dezbateri sau de lucru, tipărite și în format electronic, listă de bibliografie selectivă, mijloace multimedia de prezentare, prezentări powerpoint, calculator, videoproiector (asigurate de facultate), e-group – pe yahoo.groups– materiale și informații postate pe e-grupa destinată activităților didactice circumscrise seminariilor

Locul de desfășurare

Sala de curs și seminar, cu capacitate de 20 de doctoranzi

Planificarea/ Calendarul întâlnirilor și al verificărilor/ Evaluărilor pe parcurs

C₁ – Curs introductiv

Se prezintă premisa conceperii tematicii și a demersurilor didactice, opțiunile curriculare majore, obiectivele cursului, temele propuse, bibliografia recomandată, modalitățile de evaluare și alte detalii organizatorice. Se fac clarificări referitoare la realizarea sarcinilor de lucru: elaborarea unui proiect de cercetare, elaborarea prezentării aferente, analiza critic-constructivă a unei cercetări sau a unui raport de cercetare.

C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8 – Cursuri-dezbateri pe teme I-IV.

S1 – S4

Prezentarea și dezbateri în grupul de doctoranzi a 2-4 teme pentru fiecare seminar, circumscrise problematicilor de la curs. Temele vor fi elaborate individual sau în grupuri mici și vor fi prezentate cu ajutorul unor postere, slide-uri ppt, descrieri concise, studii de caz etc. Se va practica o evaluare continuă, formativă și formatoare.

C9, C10, C11 – Cursuri-dezbateri

Realizare de sinteze condensate, de aproximativ 25 minute curs la teme V, VI și VII, urmate de exerciții aplicative, activități individuale, activități pe grupe, dezbateri și evaluări frontale.

S5 – S6

Prezentarea și dezbateri în grupul de doctoranzi a 2-4 teme pentru fiecare seminar, circumscrise problematicilor de la curs. Temele vor fi elaborate individual sau în grupuri mici și vor fi prezentate cu ajutorul unor postere, slide-uri ppt, descrieri concise, studii de caz etc. Se va practica o evaluare continuă, formativă și formatoare.

Analize colective ale produselor curriculare realizate. Se va practica o evaluare continuă, formativă și formatoare.

C12 – Curs-dezbateri

Organizare de discuții colective, de activități interactive de fixare și consolidare, de recapitulare, în vederea realizării proiectelor de cercetare proprii.

Obligațiile doctoranzilor pentru cursuri și seminarii

- Consultarea bibliografiei orientative recomandate, precum și a altor surse bibliografice identificate individual
- Participare activă și interactivă la activitățile didactice aplicative
- Concepere de ilustrații și exemple aplicative pentru diverse aspecte legate de cercetarea pedagogică
- Elaborarea de proiecte de cercetare și de cercetare-acțiune

Formele de evaluare utilizate

- a) elaborarea și susținerea unui proiect de cercetare (elaborarea inclusiv a unei prezentări a acesteia)
- b) analiza critic-constructivă a unei cercetări pedagogice sau a unui raport de cercetare
- c) evaluare continuă, formativă și formatoare, în activitățile interactive frontale și de grup, pe parcursul sesiunilor de lucru

Calificativele (*Satisfăcător, Bine sau Foarte bine*) se acordă ca urmare a evaluării de proces și de produs realizate, prin valorificarea următoarelor criterii:

- Calitatea, consistența și originalitatea intervențiilor personale în cadrul sesiunilor de lucru (evaluare de proces)
- Valențele calitative ale proiectului de cercetare realizat și ale prezentării aferente (evaluare de produs)
- Calitatea susținerii efective a proiectului de cercetare

- Valențele calitative și originalitatea analizei critic-constructive a cercetării pedagogice sau a raportului de cercetare.

Bibliografia opțională

Bibliografia opțională se decide de către fiecare doctorand, cu sprijinul titularului de curs și al conducătorilor, în funcție de nevoile educaționale specifice.

Cluj-Napoca
29 septembrie 2017

Prof. univ. dr. Mușata Bocoș